

«Kan helseregistre redde liv og gi bedre livskvalitet? Er informasjonen fra registrene så nyttig at det rettferdiggjør at fortrolig informasjon om pasienters sykdom samles i et sentralt register uten deres samtykke?»

Se leder side 587

Thor Heyerdahl tok ikke helt feil

De første menneskene som kom til Pâskeøya, var polynesere og ikke søramerikanske indianere, slik Thor Heyerdahl hevdet. Nye DNA-studier, utført av norske forskere, bekrefter dette. Undersøkelsene viser likevel tidlige spor etter amerikanske indianere, sannsynligvis fra førhistorisk tid, men etter at øya først var befolket av polynesere. Hvordan kom de seg dit?

Side 649

Leger, litteratur og fjernsyn

Bøker om alt fra Charles Darwin og Robert Koch til norsk helseforvaltning, leger i litteraturen, krim og hypnose omtales i årets påskenummer. Nobelprisvinneren Thomas Mann skrev ofte om sykdom og død. Iona Heath, nyvalgt leder i britisk allmennmedisin, bruker gjerne litterære referanser og anbefaler norske leger å verne om sitt norske – og nordiske – fagspråk. I den populære fjernsynsserien på NRK1 kommuniserer dr. House, den geniale diagnostiker, minst mulig med pasientene. Det er god underholdning, men er det god medisin?

Side 640, 643, 644, 656

Kostnader, effekt og kunnskap

For å kunne prioritere medisinske tiltak på en god måte, må leger ha riktig kunnskap om kostnader, effekt og klinisk relevans. Mange leger feilvurderer kostnadene ved en MR-undersøkelse av et kne – noen av dem tror at kostnadene er mer enn fire ganger høyere enn hva de faktisk er. Det viser en spørreundersøkelse blant 1 400 norske leger.

Side 588, 598

Vaginal forløsning ved seteleie

Planlagt vaginal forløsning ved sykehuset i Bodø i perioden 1997–2006 ga flere tidlige neonatale komplikasjoner og lavere apgarskår, men ikke hyppigere enn i andre studier. Vaginal forløsning ved seteleie utgjør en svært liten del av alle forløsninger. Keisersnitt gir økt sykkelighet hos mor og økt risiko ved senere svangerskap. I gjeldende retningslinjer for seteleie anbefales vaginal forløsning til utvalgte grupper.

Side 589, 605

Anestesi av hjertepasienter

Anestesi ved åpen hjertekirurgi stiller samme krav til god og smertefri søvn, gode kirurgiske arbeidsforhold og best mulig organbeskyttelse som annen anestesi. Ved alvorlig hjertesykdom bør omfanget av ikke-kardiale kirurgiske inngrep reduseres mest mulig. Bruk av intravenøs anestesi forutsetter gode farmakologiske kunnskaper. Narkosedybde kan måles blant annet med bispetal indeks, som er basert på EEG.

Side 618, 623, 628, 633

Medisinsk krim og quiz

I Tidsskriftets nettutgave har vi siden 1999 hatt kunnskapsprøver knyttet til artikler i spaltene Legemidler i praksis og Noe å lære av. Legemidler i praksis gir løpende oppdatering om viktige legemiddelrelaterte spørsmål i klinisk praksis, mens Noe å lære av inneholder kasuistikker, ofte om sjeldne lidelser.

Hvorfor ikke benytte noen av fridagene i påsken til å friske opp og å teste kunnskapene dine om legemidler eller løse medisinske mysterier? Fra januar 2010 har kunnskapsprøvene fått et pedagogisk løft og blitt mer utfordrende.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Ahu Tongariki, Pâskeøya.
Foto Erik Thorsby

Hvor kom den første befolkningen på Pâskeøya fra?⁵⁷⁷

Pâskeøya er mest kjent for sine store steinstatuer, moai, som står på steinplattformer, ahu, langs kysten. Bildet viser den største plattformen, Ahu Tongariki. Men hvem laget disse statuene? Se side 649